

Prese un informācija

Eiropas Savienības Tiesa
PAZIŅOJUMS PRESEI Nr. 111/21
Luksemburgā, 2021. gada 22. jūnijā

Spriedums lietā C-719/19
Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid

Savienības pilsonis, attiecībā uz kuru ir pieņemts lēmums par izraidīšanu, jaunas uzturēšanās tiesības uzņemtajā dalībvalstī var izmantot tikai pēc tam, kad viņš ir faktiski un efektīvi izbeidzis uzturēšanos šajā teritorijā

Šāds lēmums par izraidīšanu netiek pilnībā izpildīts tikai tāpēc vien, ka šis Savienības pilsonis ir fiziski atstājis minēto teritoriju laikposmā, kāds noteikts minētajā lēmumā viņa brīvprātīgai izceļošanai

Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (valsts sekretārs tieslietu un drošības jautājumos, Nīderlande, turpmāk tekstā – “valsts sekretārs”) 2018. gada 1. jūnija lēmumā uzskatīja, ka FS, Polijas pilsonis, nelikumīgi uzturējās Nīderlandes teritorijā, jo viņš vairs neatbilst Direktīvas 2004/38¹ 7. pantā paredzētajiem nosacījumiem attiecībā uz tiesībām uzturēties ilgāk nekā trīs mēnešus, un izdeva viņam rīkojumu pamest Nīderlandes teritoriju. Ar 2018. gada 25. septembra lēmumu (turpmāk tekstā – “lēmums par izraidīšanu”) valsts sekretārs atzina sūdztību, ko FS bija iesniedzis par iepriekšējo lēmumu, par nepamatotu. Viņš noteica četru nedēļu laikposmu brīvprātīgai izceļošanai – kas beidzās 2018. gada 23. oktobrī –, pēc kura FS varētu tikt izraidīts nelikumīgas uzturēšanās dēļ.

Katrā ziņā FS atstāja Nīderlandi vēlākais 2018. gada 23. oktobrī, jo Vācijas policija viņu šajā dienā arestēja par zādzību veikalā. FS paziņoja, ka dzīvo Vācijā netālu no Nīderlandes robežas. Viņš arī paskaidroja, ka, ņemot vērā atkarību no marihuānas, viņš katru dienu devās uz Nīderlandi, lai to iegādātos. 2018. gada 22. novembrī viņš tika aizturēts lielveikalā Nīderlandē par zādzību. Pēc viņa arestēšanas un aizturēšanas policijā valsts sekretārs attiecībā uz FS piemēroja administratīvo aizturēšanu viņa izraidīšanai uz izcelsmes valsti. Šis lēmums tika pamatots ar risku, ka FS izvairīsies no ārvalstnieku kontroles un izvairīsies vai kavēs sagatavošanos izceļošanai vai izraidīšanas procedūru.

Ar 2018. gada decembra spriedumu *rechtbank Den Haag, zittingsplaats Groningen* (Hāgas tiesa, tiesas sēžu vieta Groningenā, Nīderlande) FS celto prasību par aizturēšanas lēmumu noraidīja kā nepamatotu. FS par šo spriedumu iesniedza apelācijas sūdztību iesniedzējtiesā *Raad van State* (Valsts padome, Nīderlande). Šī tiesa atzīmē, ka lēmums par izraidīšanu, kas pieņemts attiecībā uz FS, ir lēmums par izraidīšanu “uzturēšanās” direktīvas 15. panta izpratnē². Pēc šīs pašas tiesas domām, FS aizturēšanas likumība pēc viņa atgriešanās Nīderlandē ir atkarīga no tā, vai viņam šīs aizturēšanas dienā atkal bija uzturēšanās tiesības. Līdz ar to Tiesa tika aicināta lemt par apstākļiem, kādos Savienības pilsonis, attiecībā uz kuru ir pieņemts lēmums par izraidīšanu tādu iemeslu dēļ, kas nav sabiedriskās kārtības, valsts drošības vai sabiedrības veselības apsvērumi, var atsaukties uz jaunām uzturēšanās tiesībām uzņemtajā dalībvalstī.

¹ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2004/38/EK (2004. gada 29. aprīlis) par Savienības pilsoņu un viņu ģimenes locekļu tiesībām brīvi pārvietoties un uzturēties dalībvalstu teritorijā, ar ko groza Regulu (EEK) Nr. 1612/68 un atceļ Direktīvas 64/221/EEK, 68/360/EEK, 72/194/EEK, 73/148/EEK, 75/34/EEK, 75/35/EEK, 90/364/EEK, 90/365/EEK un 93/96/EEK (OV 2004, L 158, 77. lpp., turpmāk tekstā – “uzturēšanās” direktīva).

² Šajā tiesību normā it īpaši ir paredzēts, ka noteiktas procedūras, kas paredzētas tās pašas direktīvas VI nodaļā “Izceļošanas un uzturēšanās tiesību ierobežošana sabiedriskās kārtības, valsts drošības vai sabiedrības veselības apsvērumu dēļ” (procedūras, kas paredzētas 30. un 31. pantā), pēc analoģijas piemēro visiem lēmumiem, kuri ierobežo Eiropas Savienības pilsoņa vai viņa ģimenes locekļu brīvu pārvietošanos un kuri pieņemti citu iemeslu dēļ, nevis sabiedriskās kārtības, sabiedrības drošības vai sabiedrības veselības apsvērumu dēļ.

Ar spriedumu, kas taisīts virspalātā, Tiesa ir nospriedusi, ka lēmums par Savienības pilsoņa izraidīšanu no uzņemošās dalībvalsts teritorijas, kas pieņemts, pamatojoties uz “uzturēšanās” direktīvas 15. panta 1. punktu, tāpēc, ka šim Savienības pilsonim vairs nav pagaidu uzturēšanās tiesību uz laiku šajā teritorijā saskaņā ar šo direktīvu, netiek pilnībā īstenots tikai tāpēc vien, ka minētais Savienības pilsonis ir fiziski atstājis minēto teritoriju laikposmā, kāds minētajā lēmumā ir noteikts brīvprātīgai izceļošanai. Turklāt Tiesa arī atzīst, ka, lai izmantotu jaunas uzturēšanās tiesības saskaņā ar minētās direktīvas 6. panta 1. punktu tajā pašā teritorijā, Savienības pilsonim, attiecībā uz kuru ir pieņemts šāds lēmums par izraidīšanu, ir ne tikai fiziski jāpamet uzņemošās dalībvalsts teritorija, bet arī jāpārtrauc uzturēšanās šajā teritorijā faktiskā un efektīvā veidā, un tas nozīmē to, ka, atgriežoties minētajā teritorijā, nevar uzskatīt, ka viņa uzturēšanās faktiski ir daļa no viņa iepriekšējās uzturēšanās tajā pašā teritorijā nepārtrauktības.

Tiesas vērtējums

Lai izdarītu šādu secinājumu, pirmkārt, Tiesa pārbauda, vai ar Savienības pilsoņa fizisku aizbraukšanu no uzņemošās dalībvalsts vien ir pietiekami, lai lēmumu par izraidīšanu, kas attiecībā uz viņu ir pieņemts saskaņā ar “uzturēšanās” direktīvas 15. panta 1. punktu, varētu uzskatīt par pilnībā izpildītu. Šajā ziņā Tiesa norāda, ka šāda lēmuma par izraidīšanu iedarbība laikā neizriet no šīs direktīvas teksta. Turpinājumā, ņemot vērā šīs tiesību normas mērķi un kontekstu, kādā tā iekļaujas, kā arī šīs direktīvas mērķi, Tiesa norāda, ka uzņemošajai dalībvalstij sniegtā iespēja izraidīt Savienības pilsoni, kurš vairs likumīgi neuzturas tās teritorijā, atbilst īpašajam mērķim, kas paredzēts “uzturēšanās” direktīvā, proti, novērst to, ka Savienības pilsoņi un viņu ģimenes locekļi pagaidu uzturēšanās laikā kļūst par nepamatotu slogu uzņemošās dalībvalsts sociālās palīdzības sistēmai. Turklāt Tiesa norāda, ka interpretācija, saskaņā ar kuru tiktu noteikts, ka ar Savienības pilsoņa fizisku izceļošanu vien ir pietiekami, lai izpildītu lēmumu par izraidīšanu, nozīmētu ļaut viņam izmantot vairākas secīgas pagaidu uzturēšanās dalībvalstī, lai tajā faktiski uzturētos pastāvīgi, lai gan šis pilsonis nebūtu izpildījis “uzturēšanās” direktīvā paredzētos pastāvīgas uzturēšanās tiesību nosacījumus. Tiesa uzskata, ka šāda interpretācija nebūtu saderīga ar “uzturēšanās” direktīvas vispārējo kontekstu, kurā attiecībā uz uzturēšanās tiesībām uzņemošajā dalībvalstī ir paredzēta pakāpeniska sistēma, kuras rezultātā rodas pastāvīgas uzturēšanās tiesības.

Turklāt Tiesa uzskata, ka minimālā viena mēneša laikposma piešķiršana no lēmuma par izraidīšanu paziņošanas, lai to izpildītu³, ciktāl tā ļauj attiecīgajam pilsonim sagatavoties izceļošanai, liecina par labu tādai “uzturēšanās” direktīvas 15. panta 1. punkta interpretācijai, saskaņā ar kuru lēmuma par izraidīšanu izpilde tiek pabeigta tad, kad šis pilsonis faktiski un efektīvi izbeidz uzturēšanos šajā teritorijā.

Otrkārt, Tiesa iesniedzējtiesai sniedz noderīgas norādes, lai tā, pamatojoties uz visu tās izskatāmā strīda faktu visaptverošu novērtējumu, varētu noteikt, vai attiecīgais Savienības pilsonis savu uzturēšanos uzņemošās dalībvalsts teritorijā ir izbeidzis faktiski un efektīvi, un tas nozīmē, ka attiecībā uz viņu pieņemtais lēmums par izraidīšanu ir pilnībā izpildīts. Šajā ziņā Tiesa vispirms norāda, ka, nosakot pienākumu šādam pilsonim katrā ziņā neierasties uzņemošajā dalībvalstī vismaz uz minimālo laika periodu, piemēram, trīs mēnešus, lai viņš varētu atsaukties uz jaunām uzturēšanās tiesībām dalībvalstī saskaņā ar šīs direktīvas 6. panta 1. punktu, šo pamattiesību izmantošana tiktu pakļauta ierobežojumam, kas nav paredzēts ne Līgumos, ne šajā direktīvā. Tomēr laikposmam, kādu šī persona ir pavadījusi ārpus uzņemošās dalībvalsts teritorijas pēc lēmuma par izraidīšanu pieņemšanas, var būt zināma nozīme, ciktāl jo ilgāk attiecīgā persona ir prombūtnē no uzņemošās dalībvalsts, jo vairāk tas apliecina viņas uzturēšanās faktisku un efektīvu izbeigšanu. Turklāt starp citām Tiesas sniegtajām lietderīgajām norādēm pēdējā minētā uzsver, ka ir svarīgi visi fakti, kas apliecina saiknes pārtraukšanu starp attiecīgo Savienības pilsoni un uzņemošo dalībvalsti, piemēram, īres līguma izbeigšana vai pārcelšanās. Tiesa precizē, ka šādu faktu atbilstība ir jānovērtē kompetentajai valsts iestādei, ņemot vērā visus konkrētos apstākļus, kas raksturo attiecīgā Savienības pilsoņa īpašo situāciju.

³ Paredzēts “uzturēšanās” direktīvas 30. panta 3. punktā un pēc analogijas piemērojams lēmumam, kas pieņemts, pamatojoties uz šīs direktīvas 15. pantu.

Visbeidzot, Tiesa precizē lēmuma par izraidīšanu neizpildes sekas. Šajā ziņā Tiesa norāda, ka, ja no šādas pārbaudes izriet, ka Savienības pilsonis nav faktiski un efektīvi pārtraucis pagaidu uzturēšanos uzņemošās dalībvalsts teritorijā, šai dalībvalstij nav pienākuma pieņemt jaunu lēmumu par izraidīšanu, pamatojoties uz tiem pašiem faktiem, par kuriem jau ir pieņemts lēmums par šī Savienības pilsoņa izraidīšanu, bet tā var balstīties uz šo pēdējo minēto lēmumu, lai liktu viņam atstāt tās teritoriju. Tomēr Tiesa precizē, ka būtiska apstākļu maiņa, kas ļautu Savienības pilsonim izpildīt “uzturēšanās” direktīvas 7. pantā paredzētos nosacījumus attiecībā uz tiesībām uzturēties vairāk nekā trīs mēnešus, atņemtu attiecībā uz viņu pieņemtajam lēmumam par izraidīšanu jebkādu iedarbību un liktu, neraugoties uz tā neizpildi, uzskatīt viņa uzturēšanos attiecīgās dalībvalsts teritorijā par likumīgu. Attiecībā uz iespēju dalībvalstij pārbaudīt, vai šāds lēmums par izraidīšanu ir pilnībā izpildīts, neraugoties uz ierobežojumiem, kādi Savienības tiesībās ir noteikti attiecībā uz šādām pārbaudēm, dažu “uzturēšanās” direktīvas noteikumu mērķis ir ļaut uzņemošajai dalībvalstij nodrošināt, ka citu dalībvalstu pilsoņu pagaidu uzturēšanās tās teritorijā notiek saskaņā ar šo direktīvu⁴. Visbeidzot, Tiesa norāda, ka lēmumu par izraidīšanu, kas pieņemts attiecībā uz Savienības pilsoni saskaņā ar “uzturēšanās” direktīvas 15. panta 1. punktu, nevar izmantot pret viņu, ja saskaņā ar šīs direktīvas 5. pantu, kas paredz tiesības ieceļot uzņemošās dalībvalsts teritorijā, šis pilsonis laiku pa laikam apmeklē šo teritoriju citiem mērķiem, nevis lai tajā uzturētos.

ATGĀDINĀJUMS. Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ļauj dalībvalstu tiesām to tiesvedības ietvaros uzdot jautājumus Tiesai par Savienības tiesību interpretāciju vai Savienības akta spēkā esamību. Tiesa neiztiesā strīdus, ko izskata valstu tiesas. Valsts tiesai ir jāatrisina lieta saskaņā ar Tiesas nolēmumu. Šis nolēmums līdzīgā veidā ir saistošs citām valstu tiesām, kurām ir jāatrisina līdzīgas problēmas.

Neoficiāls dokuments plašsaziņas līdzekļu vajadzībām, kas Tiesai nav saistošs.

Pilns [sprieduma teksts](#) tiek publicēts CURIA tīmekļvietnē pasludināšanas dienā.

Kontaktpersona presei: Gitte Stadler ☎ (+352) 4303 3127

⁴Tas it īpaši attiecas uz “uzturēšanās” direktīvas 5. panta 5. punktu, saskaņā ar kuru dalībvalsts var noteikt attiecīgajai personai pienākumu saprātīgā un nediskriminējošā termiņā paziņot par savu uzturēšanos tās teritorijā, jo par šī pienākuma neievērošanu, tāpat kā par reģistrācijas pienākuma neievērošanu, var tikt piemērotas nediskriminējošas un samērīgas sankcijas.